

عنوان مقاله:

تکوین ساختاری روند شمال باختری - جنوب خاوری در منطقه همت آباد - خاور ایران

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش های دانش زمین، دوره 14، شماره 2 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

ابراهیم غلامی - گروه زمین‌شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران

محمد مهدی خطیب - گروه زمین‌شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران

محسن کریمی دهکردی - گروه زمین‌شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران

خلاصه مقاله:

در منطقه همت آباد در جنوب خاور بیرجند، امتداد پهنه های گسلی و اثر محوری چین ها به صورت شمال باختری- جنوب خاوری است. پهنه گسلی همت آباد به عنوان گسل اصلی این منطقه با امتداد شمال باختر - جنوب خاور در زیر پهنه سیستان در راستای یکی از سرشاخه های گسل نه خاوری قرار دارد که با تداوم به سمت جنوب به گسل شمالی - جنوبی چشمه زنگی متصل می‌شود. تحلیل هندسی - جنبشی گسل‌ها براساس داده های صحرایی مربوط به صفحات گسلی و خطواره های لغزشی، جابجایی آبراهه ها، روند اثر محوری چین ها حاکی از عملکرد امتدادلغز راست گرد با مولفه معکوس در پهنه های گسلی این منطقه هستند. در دو مسیر موازی هم (a,b) از جنوب خاور به شمال باختر نتایج حاصل از بررسی شاخص‌های ریخت زمین ساختی از قبیل: رودخانه های جابجایی شده، پشته های کرکره ای، پرتگاه های گسلی و نسبت ۷ در دره ها حاکی از فعالیت زمین ساختی نسبتا بالا در این منطقه هستند. دامنه تغییرات نسبت ۷ در محدوده ۵۸/۰ - ۳۱/۰ می باشد و از جنوب خاور به شمال باختر مقدار آن در حال افزایش است. میزان جابجایی آبراهه ها نیز در دو مسیر مذکور در محدوده ۱۱۶ - ۶ متر متغیر است و مقدار آن از جنوب خاور به شمال باختر در حال کاهش است. تعداد هشت برش توپوگرافی عمود بر روندهای اصلی ساختاری منطقه تهیه گردید که در هر یک از آنها می توان پرتگاه های گسلی را به صورت پلکانی مشاهده نمود که از شمال خاور به جنوب باختر ارتفاع پرتگاه های گسلی کاهش می یابد. براساس بررسی های ساختاری و ریخت زمین ساختی این پژوهش، در این بخش از پوسته ایران الگوی تکامل ساختاری در روندهای شمال باختر - جنوب خاور به صورت ایجاد سری گسل های راندگی است که از شمال خاور به جنوب باختر انجام می شود. براساس موقعیت هندسی صفحات گسلی و خطواره های لغزشی، روند میانگین محور بزرگ فشردگی در محدوده شمال خاوری با موقعیت میانگین N۲۵E می‌باشد که با روند ساختارهای منطقه همخوانی دارد.

کلمات کلیدی:

پهنه گسلی نه‌بندان، پهنه گسلی همت آباد، خاور ایران، رشد ساختاری، گسل امتدادلغز راست گرد

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1766516>

